

NEPRIKLAUSOMA PROFSĄJUNGA
VALSTYBĖS ĮMONĖ IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ

2024-09-23

LR Energetikos ministrui

LR Energetikos Viceministrui

VĮ IAE Valdybai

VĮ IAE

1. **Dėl Nepriklausomos profsąjungos dalyvavimo IAE Valdybos posėdžiuose.** Prašome, kad protokole būtų pažymėta, kad mes prašome, kol nėra mūsų atstovo valdyboje, test civilizational ir realų, o ne vien formalų dialogą. Tai yra mes prašome informuoti apie kiekvieną valdybos posėdį ir darbotvarkę bei sudaryti galimybę dalyvauti valdybos posėdyje pilna apimtimi. Dėl dalyvavimo pilna apimtimi sprendime atskirai.

2. **Dėl komunikavimo.** Suprantama, ant kiek tai svarbu. Š.m. birželio mėn. Energetikos ministrui ir viceministrui jau teko teikti LR Seimui klaidinančią informaciją. Paneigimą profsąjunga, žinoma, savo ruožtu, pateikė. To galima buvo išvengti tarpusavio tinkamos komunikacijos būdu. Šiandien mes matome, situacija kartojasi. Energetikos ministerija, kurioje IAE uždarymo projektą prieš profsąjungą atsivėre tylos siena. Ir ne tik ministro ir viceministro lygmenyje, Tikimės, kad tai nėra atvejis, kuomet turime situaciją, kada valstybės tarnautojai vedami emocijomis ignoruoja žmones. Ir labai tikimės, kad ši situacija toliau nepasikartos. Tai be galo svarbu, nes tuo atveju, jei mes nepasieksime tarpusavio susitarimo, tuomet būsime priversti kreiptis tiek į Lietuvos institucijas, tiek į EK ir su konkrečių faktų išdėstymu, ir su savo pasiūlymais, kaip ištaisyti esamą situaciją IAE.

3. **Dėl Įmonės darbuotojų atlyginimo.** Po dvejų metų prašymų mums pagaliau sudarė galimybę susipažinti su Corn ferry duomeinimis. Už tai atskirai dekojame įmonės vadovybei. Mes taip pat paprašėme darbo tvarka suteikti papildomų palyginimų. Tikimės, tokia papildoma analizė bus naudinga mums visiems. Tuo pačiu atlikome ir savo rinkos analizę. Žinoma, rezervuotą, tačiau kitu kampu. **Tikimės, visi esame suinteresuoti, kad IAE būtų ir ilgai išliktų patraukli darbovietė. Ir ne tik darbuotojams, kurie priimami į itin solydžius 6-9 tūkst. dydžio atlyginimus ir, mūsų pastebėjimais, ne visada aiškios atrankos būdu ir neįleidžiant į atranką, nepaisant tvarkos, profsąjungos atstovo net stebėtojų teisėmis. IAE turėtų būti patraukti visų pareigybių darbuotojams.**

Per paskutinius 8 mėnesius darbuotojų įmonėje sumažėjo apie 80. Trūksta darbininkų, patyrusių specialistų, kurie tiesiogiai dirba IAE uždarymo darbus. **Ir dirbantys įmonėje nemotyvuoti, trūksta vidinio teisingumo.**

Visagine veikia trys didelės įmonės. Tai IAE, Intersurgical ir Visagino linija (SBA). Visos jos konkuruoja dėl darbuotojų. Mes palyginome situaciją su atlyginimais ir personalu Interserdugal ir Visagio linijoje. Pagrindė personalas, net ilgamečiais darbuotojai atskaičius mokesčius gauuna 800-850 Eurų atlyginimą Visagino linijoje ir 800-850 Intersegucal. Tačiau Intersegucal skaičiuojant vienos darbo valandos kainą, darbas apmokamas brangiau nei Visagino linijoje. Kadangi Visagino linijoje yra naktinė pamaina. O atlyginimai panašūs.

Šios verslo įmonės, siekiančios pelno, manome, jau suprato personalo trūkumo priežastį ir bando spręsti problemą. Pavyzdžiui, Visagino linija jau siūlo darbą net moksleiviams – po tris valandas per dieną, Intersurgical organizuoja savo personalui kvalifikacijos kėlimą, mokymus ir pan. Kitaip būtų tik laiko klausimas, kada šios įmonės taps konkurentabilios pritraukiant darbuotojus.

Ši palyginimą paėmėme, nes stebime, kad iš esmės ir mūsų įmonėje bandoma formuoti tokią tendenciją, kurią mūsų paminėtos verslo įmonės jau bando keisti. **Mūsų manymu to požymiai mūsų įmonėje – nekorektiškas darbo apmokėjimo sistemos taikymas.**

Per paskutinius keturis mėnesius iš Ignalinos AE išėjo virš trisdešimt darbuotojų. Vadinti pensinio amžiaus darbuotojo išėjimą planiniu, būtų menkas pasiteisinimas. Faktas yra faktas. Intersergucal, pvz., vyriausiajam darbuotojui 72 metai ir jis motyvuotas toliau dirbti.

Kalbant apie IAE, mes pastebėjome ypač per paskutinius metus tokią tendenciją: vietoj taip reikalingų šaltkalvių, dozimetrininkų, specialistų projektams priimami abejotinos naudos vadybininkai su 6-9 tūkst. atlyginimais. Manome, kad būtent todėl profsajunga susiduria su pasipriešinimu dėl pakartotinio bazinių atlyginimų peržiūrėjimo nuo š.m. rugsėjo mėn. Šis pasiūlymas buvo pateiktas Nepriklausomos profsajungos ir daugiau nei tūkstančio įmonės darbuotojų argumentais paremtu pasiūlymu **Nes dėl paminėtų abejotinos naudos įvedamų pareigybių tiesiog trūksta darbo užmokesčio fondo. Jis suvalgomas. Pažymėtina, kad brangiai kainuojančios pareigybes įvedamos dar net nepakeitus organizacinės struktūros.** O gi šaltkalvių, dozimetrinių, pavyzdžiui, įmonei surasti šiandien sunkiai sekasi. Kadangi negrįžtamumo taškas šioje vietoje jau, deja, pasiektas. Gerų, kvalifikuotų specialistų atlyginimas nemotyvuoja. Ištaisyti situaciją dar įmanoma. Ir reikia tai daryti, nes kitaip ir įmonės reputacija kenčia, ir silpninama Lietuvos derybinė pozicija dėl sekančios finansinės perspektyvos. Dar gi ir Europos Komisijai teks pagrįsti projekto vykdymo atidėjimą nuo 2038 iki 2045 metų ir jo tolimesnį finansavimą.

4. **Dėl finansų lėšų panaudojimo.** Nuo pat šių metų pradžios Profsajunga transliuoja, kad adekvačiam visų daugiau nei 1500 Įmonės darbuotojų bazinių atlyginimų peržiūrėjimui trūksta apie 600 tūkst. Eurų, ir šiame fone birželio, liepos mėn. išmokamos išėtinės kompensacijos dviem atleistiems šalių susitarimu darbuotojams, ir bendra suma netoli 150 tūkst. Eurų. Kadangi įmonė atsisakė Nepriklausomai profsajungai pateikti tikslesnę informaciją apie bendrą išmokėtų kompensacijų sumą, taip pat, iš kokių lėšų buvo tai buvo išmokėta, teko kreiptis į kitas valstybės institucijas, kad tai patikrintų.

Manome tai svarbu, nes Įmonė jau turėjo patirtį 2011 metais, kuomet teko grąžinti į valstybės išdą neteisėtai išmokėtų išėtinėms išmokoms daugiau nei milijoną litų. **Be to, EK nefinansuoja kompensacijas dėl atleidimo šalių susitarimu. Vadinasi, tam buvo panaudoti Lietuvos biudžeto lėšos, t.y. skirtos mokytojų, gaisrininkų, medikų atlyginimams.** Ne tai, kad profsajunga kelia tokius klausimus, yra smugis įmonės reputacijai ir Lietuvos derybinės pozicijos silpninimas, o įmonės veiksmai tiek žmonių atžvilgiu, tiek finansų naudojimo prasme.

Dar dėl finansų panaudojimo. Pažeidžiant darbo kodeksą, įmonė nesuderino su profsajunga komandiruočių apmokėjimo aprašą. Pagal įmonės pateiktus duomenis vien komandiruotėms po Lietuvą, kurios trunka daugiau nei vieną dieną, pagrinde važiuojant iš Vilniaus ofiso į Visaginą ir atgal, 2023 metais buvo išleista net keli šimtai tūkstančių eurų. Įmonės patvirtintas Aprašas, ignoruojant mūsų pasiūlymus ne kiek neišsprendžia, bet dar labiau pagilina situaciją dėl nesaikaus lėšų panaudojimo komandiruotėms. O tai Lietuvos valstybės biudžeto pinigai.

5. **Sveikatos draudimas.** Šiuo metu pagal kolektyvinę sutartį galiojanti pašalpų tvarka kainuoja viso labo vidutiniškai apie 70-75 tūkst. per metus. Visiems darbuotojams: ir ligoms, ir vaikų gimimui, ir laidotuvėms. Ir iš dalies kolektyvinė sutartis finansuojama EK. Darbuotojui nauda per metus vidutiniškai siekia apie 400 eurų. O gi norima šią ilgametę garantiją pakeisti į daugiau nei 800 tūkst. kainuosiantį sveikatos draudimą, pagal kurį darbuotojams vidutiniškai gali atitekti viso labo 250 Eurų. Ir išmokų spektras kur kas mažesnis. am taip pat būtų panaudotos išimtinai Lietuvos biudžeto lėšos. Manome, tai mažiausiai neūkiškas požiūris finansų naudojimo prasme.

6. **Dėl įmonės teisinio statuso pakeitimo.** Atsižvelgiant į ypač per paskutinius metus įmonės, valdybos, ministerijos veiksmus personalo atžvilgiu (priėmimas, atleidimas ir kt.), darbo užmokesčio srityje, Nepriklausomos profsajungos požiūris į IAE pertvarkymo į UAB tapo dar labiau skeptiškas. Paskutiniu lašu tapo tai, kad į profsajungos darbo tvarka pateiktus pasiūlymus stiprinti darbuotojams socialines garantijas per kolektyvinę sutartį, gavome iš ministerijos atsakymą, kad įmonė keisti kolektyvinės sutarties neketina. Dar daugiau, turime informacijos, kad Energetikos ministerija rekomendavo įmonei vėl grįžti prie vadinamojo generalinio direktoriaus įsakymu tvirtinamo socialinio paketo, pvz., įtvirtinant sutrumpintą dieną darbuotojams

auginantiesiems vaikus iki trejų metų ir pan. Tai yra darbuotojams papildomas naudas tvirtinti apeinant Kolektyvinę sutartį. Būtų gerai, kad Energetikos ministerijos atstovai tai patvirtintų arba paneigtų.

Mes manome, socialinių garantijų sustiprinimas per Kolektyvinę sutartį šiuo laikotarpiu, savo ruožtu, teigiamai paveiktų pastaruoju metu smarkiai pablogėjusį mikroklimatą IAE darbuotojų kolektyve.

7. Dėl rizikos IAE uždarymo projektui. Profsąjungos pasiūlymai dėl situacijos gerinimo.

Nepriklausoma profsąjunga siekia realaus dialogo, kuris atneša gerų vaisių tiek įmonės rezultatams, tiek darbuotojams. Norėtume, kad įmonės vadovybės transliuojami žodžiai profsąjungai ir darbuotojams visgi neprasilenktų su veiksmais.

Esamoje situacijoje, kuomet įmonėje vis sunkiau pritraukti ir išsaugoti darbuotojus, tik trumpo laiko klausimas, kada ne tik Seimo ir kitų valstybės institucijų lygmenyje bus nagrinėjamas priėmimo į darbą skaidrumo klausimas, lėšų paskirstymo ir personalo pritraukimo ir išsaugojimo situacija, kas dabar vyksta ir viešojoje erdvėje. Tik trumpo laiko klausimas, kada tai atitinkamai įvertins ir EK.

Dėl nesusietų su IAE uždarymo tikslų ir papildomų opcijų (ar tai dėl miglotos perspektyvos modulinio reaktoriaus statybos, projektų nesaikaus pabrangimo palaidoti visą milijardinį uždarymo projektą būtų, manome, nusikaltimas prieš Lietuvą.

Dar galima pakeisti ir situaciją, ir mūsų įvardytas rizikingas tendencijas. Ir Nepriklausoma profsąjunga vis dar esame pasirengę transliuoti žmonėms, darbuotojams, kad esame su darbdaviu, valdyba išvien. **Tam tik reikia atsižvelgti į 1200 darbuotojų parašais paremtą prašymą dėl BA peržiūrėjimo nuo š.m. rugsėjo mėn. . Tai būtų pirmas žingsnis ir neatidėliotinas.**

Dėl antrų ir paskeasnių neabejotinai susitarsime, kuomet galų gale pavyks susitarti sėsti prie derybų stalo dėl KS.

Pirmininkė

Ilona Nekrošienė